

Web İçeriği Erişilebilirlik Kılavuzu 2.0

Aralık 2010

Abdulkadir ANAÇ

Cihan CANDEMİR

Meliha YENİLMEZ

tarafından Türkçeye uyarlanmıştır.

İçerik

GİRİŞ 3

<i>WCAG 2.0 Yardım Katmanları</i>	3
<i>WCAG 2.0 Yardımcı Dokümanlar</i>	4
<i>WCAG 2.0'daki Önemli Terimler</i>	4
WCAG 2.0 YÖNERGELERİ	6
İLKE 1: ALGILANABİLİRLİK – BİLGİ VE KULLANICI ARA YÜZÜ BİLEŞENLERİ KİŞİLERİN ALGILAYABİLECEĞİ ŞEKİLDE OLMALI.....	6
İLKE 2: KULLANILABİLİRLİK – KULLANICI ARA YÜZÜ BİLEŞENLERİ VE NAVİGASYON KULLANILABİLİR OLMALI.....	10
İLKE 3: ANLAŞILABİLİRLİK – KULLANICI ARA YÜZÜNÜN İŞLEMLERİ VE BİLGİLERİ ANLAŞILABİLİR OLMALI.....	13
İLKE 4: SAĞLAMLIK - İÇERİK YARDIMCI TEKNOLOJİLERDE DAHİL OLMAK ÜZERE, BİRÇOK KULLANICI YAZILIMI TARAFINDAN ALGILANABİLECEK DERECEDE SAĞLIKLI OLMALI.....	15
UYGUNLUK.....	17
<i>Uygunluk Gereksinimleri</i>	17
<i>Uygunluk Bildirileri (İsteğe Bağlı)</i>	18
<i>Kısmi Uygunluk Bildirisi – Üçüncü Parti İçerik</i>	19
<i>Kısmi Uygunluk Bildirisi – Dil</i>	20

Giriş

Web İçeriği Erişilebilirlik Kılavuzu (WCAG) 2.0 özürlü kişiler için Web içeriğinin nasıl daha fazla erişilebilir yapılacağını anlatır. Erişilebilirlik görme, işitme, fiziksel, konuşma, algılama, dil, öğrenme ve nörolojik özürülerin de dahil olduğu birçok özürlü bireyleri içermektedir. Bu kılavuzun kapsamı olabildiğince geniş tutulmasına rağmen bütün grup ve derecelerdeki çoklu özürlü bireylerin ihtiyaçlarına çözüm bulmamaktadır. Ek olarak, bu kılavuzda yer alan bilgiler yaşlılar ve genel kullanıcılar için de Web içeriğinin daha erişilebilir olmasını sağlamaktadır.

WCAG 2.0, Web içeriği erişilebilirliğinin ortak standartlarını oluşturmak için kişiler ve kurumlarla çalışarak W3C tarafından geliştirilmiştir. WCAG 2.0 WCAG 1.0'ın üzerine kurulmuş ve farklı Web teknolojilerini geniş alanlarda uygulayıp, sistem ve kişilerce sınanabilmesine olanak sağlayacak şekilde tasarlanmıştır.

Web erişilebilirliği sadece erişilebilir içeriğe değil ayrıca Web tarayıcısı ve diğer kullanıcı ara yüz erişilebilirliğine de bağlıdır. Web erişilebilirliğinde yazılım araçları da önemli rol oynar

WCAG 2.0 Yardım Katmanları

Kişiler, kurumlar ve web tasarımcıları WCAG'yi çeşitli alanlarda kullanırlar. Bu kitlelerin farklı ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli yardım katmanları bulunur. Bunlar:

- **İlkeler** – *Algılanabilirlik, kullanılabilirlik, anlaşılabilirlik ve sağlamlık* Web erişilebilirliğinin temelini oluşturur.
- **Yönergeler** – İlkeler yönergelerden oluşur. Geliştiriciler farklı özür gruplarındaki kullanıcılara içeriği daha erişilebilir yapmak için bu dokümanda belirtilen 12 yönergeyi bir arada kullanmalıdır. Yönergeler sınanamaz fakat geliştiricilerin başarı ölçütlerini anlaması ve teknikleri daha iyi uygulaması için yapıyı ve genel amacı oluşturur.
- **Başarı Ölçütleri** – WCAG 2.0'ın gereksinim ve uygunluk testlerinin zorunlu olduğu ortamlarda (tasarım kalıpları; ücret, yasalar vb.) kullanılmasını sağlamak için her yönergeye ait sınanabilir başarı ölçütleri sunulmuştur. Farklı grupların ve durumların ihtiyaçlarını karşılamak için üç farklı uygunluk seviyesi tanımlanır, bunlar A (en düşük), AA ve AAA (en yüksek).
- **Uygun ve Uzman Teknikler** – WCAG 2.0'da yer alan her bir yönerge ve başarı ölçütü çalışma grubu tarafından kapsamlı olarak hazırlanmıştır. Bu teknikler bilgi verme amaçlıdır ve iki kategoriye ayrılmıştır. Başarı ölçütlerini karşılamak için *uygun teknikler* ile *uzman teknikleri* kullanılır. Uzman teknikleri bireysel başarı ölçütlerinin neye ihtiyaç duyduğunun ötesine geçerek geliştiriciler için en iyi yol göstericidir. Bazı uzman teknikleri ise sınanabilir başarı ölçütlerince kapsanmamış erişilebilirlik sorunlarına değinir. Yapılan genel hatalar ayrıca hazırlanmıştır.

İçeriği daha erişilebilir yapmak için bütün yardım katmanları birlikte çalışır. Geliştiriciler geniş kitlelerin ihtiyaçlarını karşılamak için uzman teknikleri de dâhil bütün katmanları incelemeleri ve uygulamaları için teşvik edilmelidir.

Ek olarak en yüksek seviyedeki (AAA) erişilebilir içerik bütün özür gruplarında, derecelerinde veya birden fazla özrü olan kişilerde özellikle zihinsel ve öğrenme özürli kişilerde uygun olmayacaktır. Geliştiriciler söz konusu kullanıcıların da kullanabileceği erişilebilir Web içeriği uygulamaları yapmaları bütün teknikleri kullanmaları için teşvik edilmelidir.

WCAG 2.0 Yardımcı Dokümanlar

WCAG 2.0 dokümanı güvenilir teknik standartlarına gereksinim duyanların ihtiyaçlarını karşılamak için hazırlanmıştır. Yardımcı dokümanlar WCAG 2.0'ı temel almaktadır ve WCAG'nin yeni teknolojilere nasıl uyarlandığını da içeren diğer önemli amaçları da kapsar. Yardımcı dokümanlar şunlardır:

- 1. WCAG 2.0 Nasıl Sağlanır** – Yönergeleri, başarı ölçütlerini ve teknikleri içeren WCAG 2.0, geliştiricilerin Web içeriğini geliştirmesi ve değerlendirmesi için hızlı referans kaynağı sunar.
- 2. WCAG 2.0'ı Anlamak** – Bu kılavuz WCAG 2.0'ı anlamak ve uygulamak için hazırlanmıştır. WCAG 2.0'da ki her bir yönergenin ve başarı ölçütünün konularını kısaca anlatılmıştır.
- 3. WCAG 2.0 Teknikleri** – Tanımlar, örnekler, kodlar ve testleri de içeren teknikler ile yapılan genel hatalar bu dokümanda yer alır.
- 4. WCAG 2.0 Dokümanları** – Teknik dokümanlar şema ve tanımlarla birbiriyle nasıl ilişkisi olduğunu ve birbirine nasıl bağlandığını gösterir.

WCAG 2.0'daki Önemli Terimler

WCAG 2.0 WCAG 1.0'dan farklı olarak üç önemli standart içerir. Her biri aşağıda kısaca tanımlanmıştır.

Web Sitesi

Bu standart, statik HTML sayfasından daha fazlasını içerir. Ayrıca, bütün sanal interaktif araçlarını kullanan dinamik Web sitelerini de kapsar. Örneğin, URI de bulunan kapsamlı, interaktif filmler gibi.

Program Kararlı

Birçok başarı ölçütü içeriğe program karar verebilsin ister. Bunun anlamı yardımcı teknolojileri de içeren ara yüz kullanıcılar için bu bilgiyi farklı yöntemlerle sunması demektir.

Erişilebilirlik Destekli

Erişilebilirlik desteklinin anlamı yardımcı teknolojilerle çalışabilmesi ve işletim sisteminin, web tarayıcısının ve diğer kullanıcı ara yüzlerinin erişilebilirlik özelliğine sahip teknolojilerle kullanılabilir olmasıdır. Teknoloji özellikleri

erişilebilirlik destekliyse, bu özellikler WCAG 2.0'ın başarı ölçütlerinin uygunluğuna bağlıdır. Aynı bilgi veya işlevselliği sağlayan erişilebilirlik destekli alternatifleri olduğu sürece, erişilebilirliği desteklemeyen(yardımcı teknolojilerle çalışmayan vs.) özellikler kullanılabilir.

WCAG 2.0 Yönergeleri

İlke 1: Algılanabilirlik – Bilgi ve kullanıcı ara yüzü bileşenleri kişilerin algılayabileceği şekilde olmalı.

Yönerge 1.1 Metin Alternatifleri: Metin Olmayan İçeriklere Alternatif Olarak Kullanıcıların İhtiyaçlarını Başka Biçimlere Dönüştürülebilir (Örneğin Büyük Punto ile Yazı Kullanımı, Kabartma Yazı Kullanımı, Ses Kullanımı, Sembol Kullanımı ve Basit Dil Kullanımı...) Metin Alternatifleri Sağlayın

1.1.1 Metin Olmayan İçerik: Aşağıda belirtilen durumlar hariç bütün metin olmayan içerikler için aynı işleve sahip metin alternatifleri bulundurulmalıdır.(Seviye A)

- **Kontroller, Girdiler:** Metin olmayan içerik kontrol ise veya kullanıcı girdisi gerektiriyorsa amacını tanımlayan bir ismi olmalıdır.
- **Zaman Tabanlı Ortam:** Metin olmayan içerik zaman tabanlı ortam ise, metin alternatifleri söz konusu içerik hakkında tanımlayıcı bilgi vermelidir.
- **Test:** Metin olmayan içerik metin olarak ifade edilince geçersiz olacak bir test veya alıştırma ise sunulan alternatifler en azından söz konusu içerik hakkında tanımlayıcı bilgi vermelidir.
- **Algısal:** Metin olmayan içerik belirli bir algısal deneyim sağlamak amacıyla tasarlanmış ise metin alternatifleri en azından söz konusu içerik hakkında tanımlayıcı bilgi vermelidir.
- **CAPTCHA:** Metin olmayan içeriğin amacı erişim sağlayanın bilgisayar değil insan olduğunu onaylamaksa, metin alternatifleri metin olmayan içerik hakkında tanımlayıcı bilgi vermelidir. Ayrıca farklı özür gurupları için farklı algılama yöntemlerini kullanan CAPTCHA¹ sunulmalıdır.
- **Süsleme, Biçimlendirme, Görünmezlik:** Metin olmayan içerik sadece süsleme ve görsel güzellik için kullanılmış ise yardımcı teknolojiler tarafından yok sayılabilecek bir şekilde uygulanmalıdır.

¹ "Carnegie Mellon School of Computer Science" tarafından geliştirilen ve bilgisayar ile insan davranışları arasındaki ayrımı yapmayı sağlayan bir uygulama. Örneğin bazı sitelere giriş yaparken veya kayıt olurken karşılaşılan doğrulama resimleri. Bu tarz resimlerin amacı işlemi gerçekleştiren siteye zarar vermek isteyen bir bilgisayar yazılım değil, bir insan olduğunu anlayabilmektir.

Yönerge 1.2 Zaman Tabanlı Ortam: Zamanlı Tabanlı Ortamlar için Alternatifler Sunun

1.2.1 Ses ve Video (Önceden Kaydedilmiş İçerik İçin): Metne alternatif ses ve video ortamları hariç önceden kaydedilmiş ses ve video ortamları için aşağıdakiler doğru olmalıdır: (Seviye A)

- **Önceden Kaydedilmiş Ses:** Zaman tabanlı ortamlara alternatif olarak aynı bilgi önceden kaydedilmiş ses içeriği ile sunulmalıdır.
- **Önceden Kaydedilmiş Video:** Önceden kaydedilmiş video içeriğine alternatif olarak aynı bilgiyi sunan zaman tabanlı ortam ya da ses kayıtları sunulmalıdır.

1.2.2 Başlıklar (Önceden Kaydedilmiş İçerik İçin): Metne alternatif olduğu ve bu durumun açıkça belirtildiği şartlar hariç, önceden kaydedilmiş ses ve eş zamanlı ortamlar (synchronized media) için başlıklar sunulmalıdır. (Seviye A)

1.2.3 Ses Tanımı veya Ortam Alternatifleri (Önceden Kaydedilmiş İçerik İçin): Metne alternatif olduğu ve bu durumun açıkça belirtildiği şartlar hariç, eş zamanlı ortamlardaki önceden kaydedilmiş video içeriğine zaman tabanlı alternatif birer ses tanımı sağlanmalıdır. (Seviye A)

1.2.4 Başlıklar (Canlı İçerik İçin): Eş zamanlı ortamlardaki bütün canlı ses içeriklerinde başlıklar kullanılmalıdır. (Seviye AA)

1.2.5 Ses Tanımı (Önceden Kaydedilmiş İçerik İçin): Eş zamanlı ortamlardaki önceden kaydedilmiş bütün video içeriklerinde ses tanımı kullanılmalıdır. (Seviye AA)

1.2.6 İşaret Dili (Önceden Kaydedilmiş İçerik İçin): Eş zamanlı ortamlardaki önceden kaydedilmiş bütün ses içeriklerinde işaret dili çevirisi sağlanmalıdır. (Seviye AAA)

1.2.7 Geliştirilmiş Ses Tanımı (Önceden Kaydedilmiş İçerik İçin): Ön plandaki ses duraklamaları, ses tanımlarının video amacını anlatmasına engel oluyorsa eş zamanlı ortamlardaki önceden kaydedilmiş bütün video içeriklerinde geliştirilmiş ses tanımları kullanılmalıdır. (Seviye AAA)

1.2.8 Ortam Alternatifleri (Önceden Kaydedilmiş İçerik İçin): Önceden kaydedilmiş eş zamanlı ortamlar ve video ortamları için zaman tabanlı ortam alternatifleri sağlanmalıdır. (Seviye AAA)

1.2.9 Ses (Canlı İçerik İçin): Canlı yayında sunulan ses içeriği ile aynı bilgiyi sunan zaman tabanlı ortam alternatifleri bulunmalıdır. (Seviye AAA)

Yönerge 1.3 Uyumluluk: Bilgi veya Yapı Kaybı Olmaksızın Farklı Yollarla Sunulabilen İçerik Oluşturun

1.3.1 Bilgi ve Bağlantılar: Aktarılan bilgi, yapı ve bağlantılar program tarafından anlaşılabilir veya metin şeklinde sunulmalıdır. (Seviye A)

1.3.2 Anlamlı Sıralama: İçerik sıralaması anlamı etkilediğinde, doğru okuma sırası program tarafından anlaşılabilir. (Seviye A)

1.3.3 Algısal Özellikler: İçeriğin anlaşılması ve işletilmesi için kullanılan talimatlar, bileşenlerinin sadece algısal özelliklerine (örn: şekil, boyut, görsel konum, uyum veya ses) bağlı olmamalıdır. (Seviye A)

Not: Renklerle ilgili gereksinimler için İlke 1.4'e bakın.

Yönerge 1.4 Ayırt Edilebilirlik: Kullanıcılar için İçeriğin Birbirinden Ayırt Edilebilir Olmasını Sağlayın; Ön Planı Arka Plandan Ayırt Edebilmek gibi.

1.4.1 Renklerin Kullanımı: Görsel anlamda bilgiyi aktarmak, eylemi belirlemek, hızlı görüş sağlamak veya görsel öğeleri ayırt etmek için sadece renkler kullanılmamalıdır. (Seviye A)

Not: Bu başarı ölçütü özellikle renk algısına hitap eder.

1.4.2 Ses Kontrolü: Web sayfasındaki herhangi bir ses 3 saniyeden fazla sürüyorsa, ilgili sesi duraklatmak ve durdurmak ya da genel ses seviyesinden bağımsız olarak bu sesin azaltmak için bir mekanizma bulunmalıdır. (Seviye A)

Not: Bu tarz bir sorun barındıran içerikler, kullanıcının bütün bir sayfayı kullanması konusunda sıkıntı yaratabileceğinden dolayı, sayfalardaki bütün içerik (başka ölçütleri sağlıyor olsun veya olmasın) bu başarı ölçütüne uyumlu olmalıdır. Bkz. Uygunluk Gereksinimleri 5: Engel Olmama.

1.4.3 Karşıtlık(Contrast) (En düşük): Aşağıdakiler hariç metnin görsel sunumları ve metin resimleri² karşıtlık oranı en azından 4,5:1 olmalı: (Seviye AA)

- **Büyük Metin:** Büyük ölçekli metin ve büyük ölçekli metin resimlerinin karşıtlık oranı en azından 3:1 olmalı;
- **Küçük ve Önemsiz:** Sadece süsleme amacıyla kullanılmış, hiç kimse tarafından görülmeyen, daha önemli görsel bir içeriğin veya pasif ara yüz bileşenlerinin bir parçası olan metin veya metin resimlerinde karşıtlık oranı gereksinimi yoktur.
- **Logotype³:** Logo veya marka isimlerinin bir parçası olan metinlerde karşıtlık oranı gereksinimi yoktur.

1.4.4 Metni Yeniden Boyutlandırmak: Başlıklar ve metin resimleri hariç, metinler içeriğini ve fonksiyonunu yitirmeden yüzde 200'e kadar yardımcı teknolojiye gerek kalmaksızın yeniden boyutlandırılabilir. (Seviye AA)

² **Metin resmi:** Tamamen yazı karakterlerinden oluşan resim.

³ **Logotype:** Logo ve amblemden oluşan bütünlük.

1.4.5 Metin Resimleri: Aşağıda verilen istisnalar hariç görsel tasarımlarda bilgiyi aktarmak için metin resimlerinden ziyade metinler kullanılır: (Seviye AA)

Uyarlanabilirlik: Metin resimlerinin kullanıcı ihtiyaçlarına göre yazı tipi, boyutu, rengi ve arka planı ayarlanabiliyorsa,

Gereklilik: Metnin belirli bir görünümü bilgiyi aktarmak için gerekliyse,

Not: Logotype'lar gerekli olarak kabul edilir.

1.4.6 Karşıtlık (Artırılmış): Aşağıdakiler hariç metnin görsel sunumları ve metin resimleri karşıtlık oranı en azından 7:1 olmalı: (Seviye AAA)

- **Büyük Metin:** Büyük ölçekli metin ve büyük ölçekli metin resimlerinin karşıtlık oranı en azından 4,5:1 olmalı;
- **Küçük ve Önemsiz:** Sadece süsleme amacıyla kullanılmış, hiç kimse tarafından görülmeyen, daha önemli görsel bir içeriğin veya pasif ara yüz bileşenlerinin bir parçası olan metin veya metin resimlerinde karşıtlık oranı gereksinimi yoktur.
- **Logotype:** Logo veya marka isimlerinin bir parçası olan metinlerde karşıtlık oranı gereksinimi yoktur.

1.4.7 Arka Planda Düşük Ses veya Sesin Olmaması: Esas olarak ön planda konuşma içeren, sesli CAPTCHA veya sesli logo olmayan, öncelikli olarak müziksel bir amaç taşımayan (bir şarkı gibi) önceden kaydedilmiş ses içeriği için aşağıdakilerden en az birisi doğru olmalıdır (Seviye AAA)

- Arka plan sesi olmamalı.
- Arka plan sesi kapatılabilir olmalı.
- Bir veya iki saniye süren kısa süreli sesler hariç, arka plan sesi ön plandaki konuşma içeriğinden en az 20 desibel az olmalı.

Not: "Desibel" in tanımı gereği bu tanıma uyan bir arka plan sesi, ön plandaki konuşmadan yaklaşık dört kat daha kısık sesli olur.

1.4.8 Görsel Sunum: Metin bloklarının görüntülenmesinde aşağıdaki şartlar sağlanmalıdır. (Seviye AAA)

1. Ön plan ve arka plan renkleri kullanıcı tarafından ayırt edilebilir olmalı.
2. Uzunluk 80 karakterden (Uzakdoğu dilleri olacaksa 40) fazla olmamalı veya glifler kullanılmamalı.
3. Metin her iki tarafa da yaslı olmamalı.

4. Paragraf içinde satır aralığı en azından 1.5 boşluk olmalı ve paragraf araları en azından satır aralığının 1.5 katı olmalı.

5. Metin, kullanıcıların tam sayfa görünümde yatay sürükleme çubuğu kullanmasına gerek kalmadan, yardımcı teknoloji kullanılmaksızın, yüzde 200'e kadar yeniden boyutlandırılabilir olmalıdır.

1.4.9 Metin Resimleri (İstisnasız): Metin resimleri sadece süsleme için ya da metinlerin özel bir sunumla gösterilmesi gerekiyor ise kullanılır.(Seviye AAA)

Not: Logotype'lar gerekli olarak kabul edilir.

İlke 2: Kullanılabilirlik – Kullanıcı ara yüzü bileşenleri ve navigasyon kullanılabilir olmalı.

Yönerge 2.1 Klavye ile Erişim: Bütün fonksiyonlar klavye aracılığıyla erişilebilir olsun.

2.1.1 Klavye: İçeriğin bütün işlevleri, tuşlara basım zamanından bağımsız olarak bir klavye ara yüzü tarafından erişilebilir olmalıdır. İşlev eylemlerin bitiş noktalarının yanı sıra kullanıcının hareketlerinin izlediği yola da bağlıysa bu bir istisna oluşturur. (Seviye A)

Not 1: Yukarıda bahsedilen istisna, giriş yöntemiyle değil arka planda gerçekleştirilen işlevle alakalıdır.

Not 2: Bu koşul, fare ya da daha farklı girdi sağlama araçlarının kullanılmasına engel değildir.

2.1.2 Klavye Tuzakları Bulunmamalıdır: Odak (focus) sadece klavye ara yüzü kullanılarak sayfanın bir bileşenine aktarılabilirse sadece aynı yöntemle bu bileşenden başka bir yere de aktarılabilir olmalıdır. Odağı aktarmak için “ok” veya “tab” tuşlarından başka tuşların da kullanılması gerekiyorsa, kullanıcı bu durum hakkında uyarılmalıdır. (Seviye A)

Not: Bu tarz bir sorun barındıran içerikler, kullanıcının bütün bir sayfayı kullanması konusunda sıkıntı yaratabileceğinden dolayı, sayfalardaki bütün içerik (başka ölçütleri sağlıyor olsun veya olmasın) bu başarı ölçütüne uyumlu olmalıdır.

2.1.3 Klavye (İstisnasız): İçeriğin bütün işlevleri, tuşlara basım zamanından bağımsız olarak bir klavye ara yüzü tarafından erişilebilir olmalıdır. (Seviye AAA)

Yönerge 2.2 Yeterli Zaman: Kullanıcılara içeriği okuması ve kullanması için yeterli zaman tanıyın.

2.2.1 Ayarlanabilir Zamanlama: İçerik tarafından belirlenen bütün süre sınırlamalarında, aşağıdaki maddelerden en azından biri bulunmalıdır (Seviye A).

- Kullanıcı süre sınırıyla karşılaşmadan onu kapatabilmeli
- Kullanıcı süre sınırıyla karşılaşmadan onu varsayılan değerin en az on katını da içeren geniş bir aralık üzerinde ayarlayabilmeli
- Kullanıcı süre dolmak üzereyken uyarılmalı ve süreyi basit bir eylemle ("boşluk" tuşuna basmak gibi) en az on katına uzatmak için en az yirmi saniyesi olmalı
- Süre sınırı, gerçek zamanlı eylemin gerekli bir parçası olmalı (bir açık-arttırma gibi) ve hiç bir alternatif yöntemi bulunmamalı.
- Süre sınırı zorunlu olmalı ve sınır aşımı durumunda eylem geçersiz kabul edilmeli.
- Süre sınırı yirmi saatten fazla olmamalı.

Not: Bu başarı ölçütü, kullanıcıların sayfa içeriğindeki süre sınırına bağlı değişimlerden etkilenmeksizin işlemlerini tamamlayabilmesini sağlamak amaçlıdır ve kullanıcı eylemlerine bağlı olarak sayfalarda gerçekleştirilen değişikliklere sınır koyan "Başarı Ölçütü 3.2.1" ile birlikte ele alınmalıdır.

2.2.2 Durdur, Duraklat, Gizle: Hareket eden, dönen, yanıp sönen veya kendiliğinden güncellenen bütün bilgiler için, aşağıdaki maddelerin hepsini sağlamalıdır (Seviye A).

- **Hareket Eden, Dönen, Yanıp Sönen:** Bu özellikler eylemin amacı için gerekli değilse kendiliğinden başlayan, beş saniyeden uzun süren, diğer içerikle birlikte sunulan bütün hareket eden, dönen ve yanıp sönen içeriğin kullanıcı tarafından duraklatılması, durdurulması veya gizlenmesi için bir sistem geliştirilmiş olmalıdır.
- **Kendiliğinden Güncellenen:** Güncelleme eylemin amacı için şart değilse kendiliğinden başlayan veya güncellenen içeriğin, kullanıcı tarafından duraklatılması, durdurulması, gizlenmesi veya zaman aralığının ayarlanması için bir sistem geliştirilmiş olmalıdır.

Not 1: Işıldayan veya titreşen içerik için lütfen Yönerge 2.3.'e bakınız

Not 2: Bu tarz bir sorun barındıran içerikler, kullanıcının bütün bir sayfayı kullanması konusunda sıkıntı yaratabileceğinden dolayı, sayfalardaki bütün içerik (başka ölçütleri sağlıyor olsun veya olmasın) bu başarı ölçütüne uyumlu olmalıdır. Bkz. Uygunluk Gereksinimleri 5: Engel Olmama.

Not 3: Teknik olarak zorluk içerebileceğinden ve kimi durumlarda kullanıcıyı yanlış yönlendirebileceğinden, bir yazılım tarafından aralıklı olarak güncellenen içerik veya kullanıcı yazılımına gönderilen akışlar (stream) duraklama ve devam etme süreçleri arasında geçen içerik hakkında bilgi saklamak veya iletmek zorunda değildirler.

Not 4: Önyükleme safhasında veya benzer durumlarda gösterilen animasyonlar, bu aşama sırasında kullanıcılarla etkileşim içinde değilse ve işlem, kullanıcıların kafasını karıştırmaz, onlar üzerinde içeriğin bozuk olduğu veya donduğu izlenimi yaratmazsa zorunlu olarak kabul edilebilir.

2.2.3 Zamanlamasız: Etkileşimsiz eş zamanlı ortamlar veya gerçek zamanlı (real-time) eylemler dışında, zamanlama içerik tarafından temin edilen eylemin gerekli bir parçası olmamalıdır. (Seviye AAA).

2.2.4 Kesintiler: Acil durumlar hariç kesintiler kullanıcı tarafından ertelenebilir veya önlenemez olmalıdır (Seviye AAA).

2.2.5 Yeniden Kimlik Doğrulama: Kimliği doğrulanmış bir oturum zaman aşımına uğradığında, kullanıcı tekrar kimlik doğruladıktan sonra veri kaybı yaşamamalıdır (Seviye AAA).

Yönerge 2.3 Nöbetler: Nöbetlere yol açacağı bilinen içerik tasarlamayın.

2.3.1 Üç Parlama veya Parlama Eşiği: Web sayfaları saniyede üçten fazla parlayan bir içerik barındırmamalı veya parlama “genel parlama” ve “kırmızı parlama” eşikleri altında olmalıdır. (Seviye A)

Not: Bu tarz bir sorun barındıran içerikler, kullanıcının bütün bir sayfayı kullanması konusunda sıkıntı yaratabileceğinden dolayı, sayfalardaki bütün içerik (başka ölçütleri sağlıyor olsun veya olmasın) bu başarı ölçütüne uyumlu olmalıdır. Bkz. Uygunluk Gereksinimleri 5: Engel Olmama.

2.3.2 Üç Parlama: Web sayfaları saniyede üçten fazla parlayan bir içerik barındırmamalıdır. (Seviye AAA)

Yönerge 2.5 Gezilebilir: Kullanıcılara gezinebilmeleri, içerik bulabilmeleri ve nerede bulduklarını anlayabilmeleri için yardımcı yöntemler sağlayın.

2.4.1 Parçaları Atlayabilmek: Birden çok web sayfasında sunulan içerikleri parçalar halinde atlayabilmek için bir yöntem sunulmalıdır. (Seviye A)

2.4.2 Sayfa Başlıkları: Web sayfalarının amaçlarını açıklayan başlıklar bulunmalıdır. (Seviye A)

2.4.3 Odak Sırası: Bir Web sayfası sıralı olarak gezilebiliyor ve bu gezinti sırası eylem açısından bir anlam ifade ediyorsa, bileşenler bir anlam ifade edecek sırayla olmalıdır. (Seviye A)

2.4.4 Bağlantı Amacı (Bağlantı İsmi): Bağlantı amacının kullanıcılar için anlamsız olduğu durumlar hariç, her bir bağlantının amacı yalnızca bağlantı metninden veya bağlantı metniyle birlikte programsal olarak tanımlanmış ismiyle anlaşılabilir. (Seviye A)

2.4.5 Birden Fazla Yol: Web sayfası bir işlemin sonucu veya işlemin bir adımı değilse, bu sayfanın birden çok Web sayfası arasında saptanmasını sağlayacak farklı yollar bulunmalıdır. (Seviye AA)

2.4.6 Başlıklar veya Etiketler: Konu amacını belirten başlıklar veya etiketler bulunmalıdır. (Seviye AA)

2.4.7 Görülebilir Odak: Klavye ile kullanım sağlayan bütün ara yüzlerde, odağın nerede olduğunu belirlemeye yardımcı olacak bir yöntem olmalıdır. (Seviye AA).

2.4.8 Konum: Kullanıcının birden çok Web sayfası arasında şu anki konumu hakkında bilgi sunulmalıdır. (Seviye AAA)

2.4.9 Bağlantının Amacı (Sadece Bağlantı): Kullanıcılar açısından anlamsız olacağı durumlar hariç, bağlantı amaçlarının sadece bağlantı metni vasıtasıyla algılanabilmesi için bir sistem bulunmalıdır (Seviye AAA)

2.4.10 Bölüm Başlıkları: İçeriği düzenlemek amacıyla bölüm başlıkları kullanılmalıdır. (Seviye AAA)

Not 1: "Başlık" terimi farklı içerikleri tanımlamak için kullanılacak bütün yöntemleri kapsayacak şekilde kullanılmıştır.

Not 2: Bu başarı ölçütü, kullanıcı ara yüz bileşenleri için değil yazılı kısımlar için oluşturulmuştur. Ara yüz bileşenleri ile ilgili koşullar Geçerlilik Ölçütü 4.1.2 içerisinde açıklanmıştır.

İlke 3: Anlaşılabilirlik – Kullanıcı ara yüzünün işlemleri ve bilgileri anlaşılabilir olmalı.

Yönerge 3.1 Okunabilir: Metin içeriğini okunabilir ve anlaşılabilir yapın.

3.1.1 Sayfa Dili: Bütün sayfalarda varsayılan olarak kullanılan diller program tarafından anlaşılabilir. (Seviye A)

3.1.2 Parça Dili: Özel isimler, teknik terimler, bilinmeyen dillerden kelimeler veya kendilerini çevreleyen kelimelerin ait olduğu dillere yerleşmiş kelime veya deyimler

hariç, içerikteki bütün parça ve ifadelerin dilleri program tarafından anlaşılabilir. (Seviye AA)

3.1.3 Sıra Dışı Kelimeler: Jargon veya deyimler de dahil olmak üzere, esas anlamları dışında kullanılmış ya da anlam daralmasına uğramış kelimenin veya sözcük öbeklerinin anlamlarını tanımlayan bir sistem bulunmalıdır. (Seviye AAA)

3.1.4 Kısaltmalar: Kısaltmaların uzun hallerinin veya anlamlarının anlaşılmasını sağlayacak bir çeşit mekanizma bulunmalıdır. (Seviye AAA)

3.1.5 Okuma Seviyesi: Özel isimler, başlıklar, yardımcı içerik çıkarıldıktan sonra metin, ilköğretim seviyesinden daha ileri bir düzeyde okuma yetisi gerektiriyorsa, ilköğretim seviyesinde okuma yetisine sahip olanlara hitap eden bir sürüm de bulunmalıdır. (Seviye AAA)

3.1.6 Telaffuz: Telaffuz bilgisi olmaksızın anlamı net olmayan kelimeler için, doğru telaffuz bilgisini sağlayacak bir sistem bulunmalıdır. (Seviye AAA)

Yönerge 3.2 Öngörülebilir: Web sayfalarını öngörülebilir davranacak şekilde tasarlayın.

3.2.1 Odak Kazanıldığında: Herhangi bir bileşen odak kazanınca içerik değişikliğine neden olmamalıdır. (Seviye A)

3.2.2 Girdi Alındığında: Kullanıcı önceden uyarılmamışsa hiçbir ara yüz bileşeninin ayarını değiştirildiğinde içerik değişikliğe neden olmamalıdır. (Seviye A)

3.2.3 Tutarlı Gezinti: Kullanıcı tarafından değiştirilmezse, birden çok Web sayfasında tekrarlanan gezinti sistemi, bütün sayfalarda aynı bağıntılı sırayı takip etmelidir. (Seviye AA)

3.2.4 Tutarlı Tanımlama: Bir web sayfa dizisinde aynı işleve sahip bileşenler tutarlı olarak tanımlanmış olmalıdır. (Seviye AA)

3.2.5 İstek Üzerine Değişiklik: İçerik değişimleri sadece kullanıcı isteğiyle gerçekleşmeli ya da değişiklikleri kapatmaya yarayacak bir mekanizma sağlanmalıdır. (Seviye AAA)

Yönerge 3.3 Girdi Yardımı: Kullanıcıların hatadan kaçınmalarına ve hataları düzeltmelerine yardımcı olun.

3.3.1 Hata Tanımlama: Bir girdi hatası tespit edilirse, hatalı nesne tanımlanmalı ve hata bir metin yardımıyla kullanıcıya anlatılmalı. (Seviye A)

3.3.2 Etiket ve Talimatlar: İçerik kullanıcıdan bir girdi beklediğinde, etiket ve talimatlarla bu ihtiyaç belirtilmelidir. (Seviye A)

3.3.3 Hata Tavsiyeleri: İçeriğin güvenliğini veya amacını tehlikeye atmaması durumunda, bir girdi hatası belirlendiyse ve düzeltmek için yapılacak işlemler biliniyorsa, tavsiyeler kullanıcıya iletilmelidir. (Seviye AA)

3.3.4 Hata Önleme (Hukuksal, Finansal, Veri): Kullanıcı tarafında hukuksal sorumluluklar doğurabilecek veya finansal hareketlere neden olabilecek sayfalarla veri depolama birimlerinde saklanan kullanıcı kontrollü verilerde değişiklik veya silme işlemi yapılan veya kullanıcı test yanıtları gönderen Web sayfalarında, aşağıdakilerden en az biri doğru olmalıdır. (Seviye AA)

1. **Geri Çevrilebilir:** Gönderim işlemleri geri çevrilebilir olmalıdır.
2. **Kontrol:** Kullanıcı tarafından girilen veriler girdi hatası kontrolünden geçirilmeli ve kullanıcılara bu hataları düzeltme imkanı verilmelidir.
3. **Onaylı:** Gönderim işlemi tamamlanmadan önce inceleme, onaylama ve düzeltme işlemlerinin yapılabileceği bir sistem bulunmalıdır.

3.3.5 Yardım: İçerik duyarlı bir yardım sistemi hazır bulunmalıdır. (Seviye AAA)

3.3.6 Hata Önleme (Hepsi): Kullanıcıların veri göndermesinin gerekli olduğu sayfalarda aşağıdakilerden en azından birisi geçerli olmalıdır. (Seviye AAA)

1. **Geri Çevrilebilir:** Gönderim işlemleri geri çevrilebilir olmalıdır.
2. **Kontrol:** Kullanıcı tarafından girilen veriler girdi hatası kontrolünden geçirilmeli ve kullanıcılara bu hataları düzeltme imkanı verilmelidir.
3. **Onaylı:** Gönderim işlemi tamamlanmadan önce inceleme, onaylama ve düzeltme işlemlerinin yapılabileceği bir sistem bulunmalıdır.

İlke 4: Sağlık - İçerik yardımcı teknolojilerde dahil olmak üzere, birçok kullanıcı yazılımı tarafından algılanabilecek derecede sağlıklı olmalı.

Yönerge 4.1 Uyumlu: Yardımcı teknolojilerde dahil olmak üzere, günümüz yazılımları ve gelecekteki muadilleriyle azami derece uyumluluk sağlayın.

4.1.1 Çözümleme: Tanımlar bunlara özel olarak izin vermedikleri sürece işaretleme dilleri (markup languages) kullanılarak oluşturulmuş içeriklerde, birimlerin açılış ve kapanış etiketleri tam olmalı, elementler kendi tanımlarına göre içe içe geçmiş olmalı, tekrarlanan öznitelikler içermemeli ve her elementin ID'si tek olmalıdır. (Seviye A)

Not: Önemli karakterlerinden biri eksik olan açılış veya kapanış etiketleri, "tam" sayılmaz.

4.1.2 İsim, Rol, Değer: Bütün kullanıcı ara yüz bileşenleri için (script tarafından üretilen form öğeleri, bağlantılar gibi bileşenler de dahil) isimler ve roller program tarafından anlaşılabilir olmalıdır. Kullanıcılar tarafından ayarlanabilen durum, değer ve özellikler programsal olarak ayarlanabilmeli ve bu öğelerde olan değişiklikler, yardımcı teknolojiler de dahil, kullanıcı yazılımları tarafından erişilebilir olmalıdır. (Seviye A)

Not: Bu başarı ölçütü öncelikle kendi ara yüz bileşenlerini geliştiren veya kullanan Web geliştiricileri için geçerlidir. Örneğin, kendileri için yapılan tanımlamalara uygun olarak kullanılırlarsa, HTML kontrolleri bu ölçütü zaten sağlamaktadır.

Uygunluk

Bu kısım, WCAG 2.0'a uygunluk koşullarını içermektedir. Ayrıca isteğe bağlı olan uygunluk bildirimlerinin nasıl düzenleneceği de burada anlatılacaktır. Son olarak da sadece erişilebilirlik destekli olan teknolojiler *uygunluğa* bağlı olacağından, erişilebilirlik destekli olmak kavramının ne olduğu açıklanacaktır.

Uygunluk Gereksinimleri

Bir web sayfasının WCAG 2.0'a uygun olabilmesi için aşağıdaki uygunluk gereksinimlerinin hepsinin sağlanmış olması gereklidir.

- 1. Uygunluk Seviyesi:** Aşağıdaki uygunluk seviyelerinden birisi tamamen karşılanmış olmalı.
 - **Seviye A:** Seviye A (en düşük) uygunluğu için web sayfası bütün "Seviye A" başarı ölçütlerini bulundurmalı veya uygun bir alternatif sürüm sunulmalıdır.
 - **Seviye AA:** Seviye AA uygunluğu için web sayfası bütün "Seviye A" ve "Seviye AA" başarı ölçütlerini bulundurmalı veya "Seviye AA Uygun" bir alternatif sürüm sunulmalıdır.
 - **Seviye AAA:** Seviye AAA uygunluğu için web sayfası bütün "Seviye A", "Seviye AA" ve "Seviye AAA" başarı ölçütlerini bulundurmalı veya "Seviye AAA Uygun" bir alternatif sürüm sunulmalıdır.

Not 1: Her ne kadar uygunluk, sadece belirtilen seviyelerde sağlanabilecek olsa da site geliştiricilerinin hazırladıkları bildirimlerde uygunluk seviyesinin yanında daha üst seviyelerde uygunluk için gerekli noktaları da belirtmeleri için teşvik edilir.

Not 2: Bir kural olarak Seviye AAA'da uygunluk gerekliliği konulması tavsiye edilmez. Hatta bazı sitelerde, bütün Seviye AAA Başarı Ölçütlerini sağlamak mümkün değildir.

2. Tüm Sayfa: Uygunluk (ve uygunluk seviyesi) bütün bir web sayfası göz önüne alınarak belirlenir ve sayfanın bir kısmı yok sayılarak elde edilemez.

Not 1: Uygunluk belirlenirken, sayfanın bazı kısımları için sunulan alternatifler, söz konusu içeriğe sayfadan doğrudan erişilebiliyorsa (örneğin: uzun bir tanım veya bir video için farklı bir gösterim biçimi), sayfanın bir parçası olarak kabul edilirler.

Not 2: Geliştiricinin denetimim dışındaki içerik nedeniyle uygunluk sağlanamazsa geliştiriciler bir Kısmi Uygunluk Bildirisi yayınlamayı düşünebilirler.

3. Bütün Süreç: Bir Web sayfası, bir süreci oluşturan birden çok sayfanın parçası ise (bir eylemin tamamlanması için gerekli birkaç adım gibi), söz konusu süreç içerisindeki bütün sayfalar belirtilen seviyede veya daha yüksek uygunluğa sahip olmalıdır. Süreç içindeki sayfalardan biri belirtilen seviyede veya daha üstünde değilse uygunluk sağlanamaz.

Örnek: Kullanıcıların ürünleri seçtiği ve aldığı bir dizi sayfaya sahip bir alış-veriş sitesi gibi. Başlangıçtan bitime (ödeme sayfası) kadar bütün sayfalar belirtilen seviyede uygunluğa sahip olmalıdır.

4. Sadece Erişilebilirlik Destekleyen Teknolojiler Kullanma: Bu dokümanda belirtilen başarı ölçütlerinin sadece erişilebilirlik destekleyen teknolojiler söz konusu olduğunda karşılanması beklenir. Erişilebilirlik desteklenmeksizin sağlanan bütün bilgi ve işlevler, aynı zamanda erişilebilirlik desteleyecek şekilde de sunulmalıdır

5. Engel Olmama: Teknolojiler erişilebilirlik desteksiz olarak veya WEİK'e uygun olmayacak şekilde kullanıldıysa, bu kısımlar kullanıcının söz konusu sayfanın diğer kısımlarına erişime mani olmayacak şekilde tasarlanmalıdır. Ek olarak aşağıdaki durumlardan biri söz konusu olduğunda, sayfa uygunluk gereksinimlerini sağlamaya devam etmelidir:

1. Bağımlı olunmayan bir teknoloji kullanıcı yazılımında açılırsa,
2. Bağımlı olunmayan bir teknoloji kullanıcı yazılımında kapatılırsa,
3. Bağımlı olunmayan bir teknoloji kullanıcı yazılımı tarafında desteklenmiyorsa

Ayrıca, aşağıdaki başarı ölçütleri, bu konularda doğacak hatalar sayfanın kullanımı önleyebileceğinden, sayfaların normalde uygunluk koşullarını sağlaması beklenilmeyen kısımlarında da geçerlidir:

1.4.2 - Ses Kontrolü

2.1.2 - Klavye Tuzakları Bulunmamalıdır

2.3.1 - Üç Parlama veya Parlama Sınırı

2.2.2 - Durdur, Duraklat, Sakla

Not: Bir sayfa WIEK uygun değilse, bu sayfa uygunluğa veya uygunluk bildirisine dahil edilemez.

Uygunluk Bildirileri (İsteğe Bağlı)

Uygunluk sadece Web Siteleri için geçerlidir. Ancak bir site içerisindeki bir veya birkaç sayfayı veya birbiri ile ilişkili bir dizi sayfayı kapsayacak şekilde bir uygunluk bildirisi yayınlanabilir.

Uygunluk Bildirisi için Gerekli Bileşenler

Uygunluk bildirileri bir **zorunluluk değildir**. Web siteleri WIEK 2.0 standartlarına bu bildiriler olmaksızın da uygun olabilir. Ancak bir uygunluk bildirisi yapılırsa, bu bildiri aşağıdaki bilgileri içermelidir:

1. Bildirinin **tarihi**:
2. **Kılavuz başlığı, sürümü ve bağlantısı**: ("Web İçerik Erişilebilirlik Kılavuzu 2.0, <http://www.w3.org/TR/2008/REC-WCAG20-20081211/>" gibi)
3. **Sağlanan uygunluk seviyesi**: (Seviye A, AA veya AAA).
4. **Sayfaların kısa bir tanımı**: Bildiriye eklenen alt alan adları da dahil olmak üzere, bildirinin kapsadığı sayfaların bağlantıları ve listesi.

Not 1: Web sayfaları bir liste veya bağlantıların hepsinin açıklandığı bir ifade ile tanımlanabilir.

Not 2: Müşterilerin web sitelerine kurulumu yapılmadan önce belirli bir bağlantıları olmayan web tabanlı ürünler için söz konusu ürünün yüklendiği zaman uygun olacağına dair bir bildiri içerebilir.

5. Kullanılan ve gerekli olan **Web içerik teknolojilerinin** bulunduğu bir liste.

Not: Bir uygunluk logosu kullanımı, uygunluk bildirisi olarak yorumlanır ve yukarıdaki şartların sağlanmış olması beklenir.

Uygunluk Bildirilerinin İsteğe Bağlı Bileşenleri

Yukarıdaki zorunlu bilgilere ek olarak, kullanıcılara yardımcı olunması açısından ek bilgilerin verilmesi de sağlanabilir. Tavsiye edilen ek bilgilere örnek olarak:

- Bildirilen uygunluk seviyesi üzerinden sağlanan başarı ölçütlerinin listesi, (bu liste kullanıcıların kullanabileceği bir yöntemle - tercihen makinelerce okunabilir bir biçimde - sunulmalıdır.)
- Kullanılan ancak gerekliliği olmayan teknolojilerin bir listesi,
- Yardımcı teknolojilerde dahil, içeriğin sınanması için kullanılan kullanıcı yazılımlarının listesi,
- Başarı ölçütlerinin ötesinde, erişilebilirliği arttırmak için uygulanan işlemler hakkında bilgi,
- Kullanılan ve gerekli olan teknolojilerin bulunduğu, makinelerce okunabilen bir liste,
- Uygunluk bildirisini makinelerce okunabilen bir sürümü...

Kısmi Uygunluk Bildirisi – Üçüncü Parti İçerik

Hazırlanan web sitelerine kimi zaman içerik eklenmesi gerekebilir. Bir e-posta yazılımı, okuyucuların yorum gönderebildiği blog ya da makale sistemleri ve genel olarak kullanıcılar tarafından içerik eklenebilen sayfalar gibi. Benzer şekilde farklı kaynaklardaki içerikleri bir araya toplayan haber veya portal sayfaları ile başka sağlayıcılardan değişken içerik alan sayfalar (site reklâmlarının dinamik olarak başka kaynaklardan alınması gibi) bu tip durumlara örnek olarak gösterilebilir.

- Bu durumlarda, daha sonra eklenen bu denetimsiz içeriğin ne özellik taşıyacağı özgün içerik hazırlanırken bilinemeyebilir. Bu denetimsiz içeriğin, sayfanın erişilebilirliğini etkileyebileceği gözden kaçırılmamalıdır. Böyle durumlarda iki yol izlenebilir:

- Olabilecek en güvenilir bilgilere dayanılarak bir uygunluk saptaması yapılabilir. Bir sayfa düzenli olarak takip edilip, iki iş günü içerisinde onarılabiliyorsa (uygun olmayan içerik kaldırılmak veya uygun hale getirilmek suretiyle) o zaman bir uygunluk bildirisi düzenlemek mümkündür. Uygun olmayan içerik için düzenli izleme ve onarma yapılması mümkün değil ise, uygun olmayan içerik bildirisi yayınlanabilir.
- Sayfanın uygun olmadığını; ancak belirli kısımlar kaldırılırsa uygun olabileceğini belirten bir “Kısmi Uygunluk Bildirisi” hazırlanabilir. Bu bildiri, “Bu sayfa WCAG 2.0 standartlarına uygun değildir; ancak denetim dışı içeriğin aşağıda belirtilen kısımları kaldırılırsa, X seviyesinde uygun olurdu.” şeklinde olmalıdır. Ek olarak, bu bildiriye sözü edilen “denetimsiz içerik” hakkında aşağıdaki koşullar geçerli olmalıdır.
 - a) Yazar’ın denetimi altında olmamaları,
 - b) Kullanıcıların ayırt edebileceği bir şekilde tanımlanmış olmaları (örneğin, “denetleyemediğimiz bütün kısımlar” tanımı belirtilen öğeler açıkça işaretlenmemişse geçersizdir.)

Kısmi Uygunluk Bildirisi – Dil

Sayfa uygun değilse; ancak sayfa geneline kullanılan bütün diller için erişilebilirlik desteği verildiği zaman uygun hale gelecek bir durum söz konusuysa, bir “Dil Kaynaklı Kısmi Uygunluk Bildirisi” yayımlanabilir. Bu bildirin biçimi “Bu sayfa WCAG 2.0 standartlarına uygun değildir; ancak aşağıdaki diller için erişilebilirlik desteği verilseydi, X seviyesinde uygun olurdu.” şeklinde olmalıdır.